

Proiectarea Algoritmilor

Algoritmi pentru jocuri

Minimax, α - β

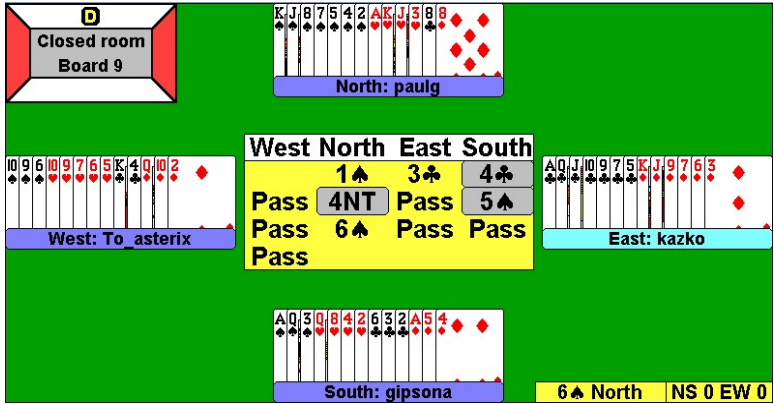
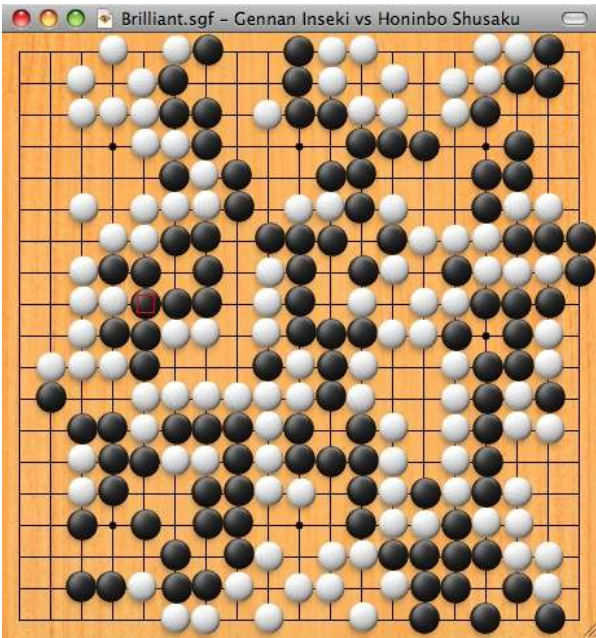
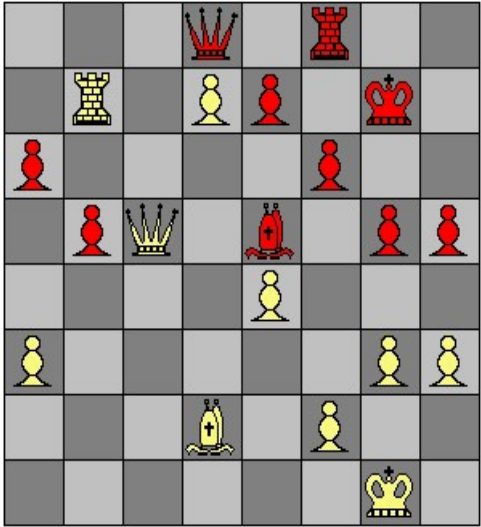
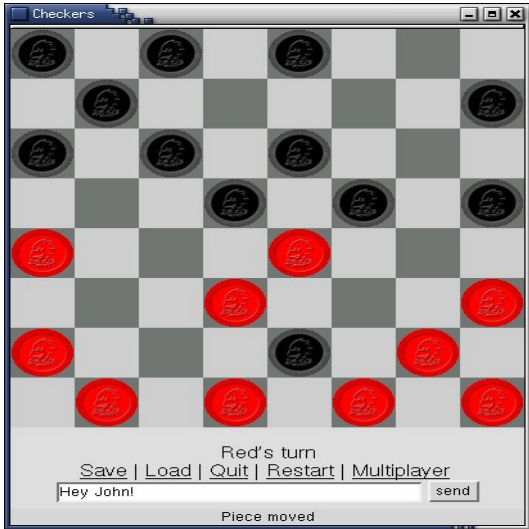
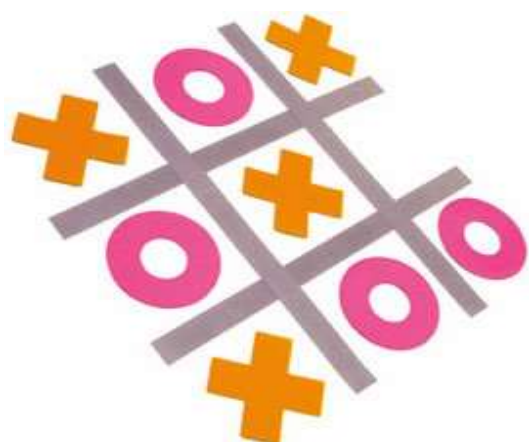

Bibliografie

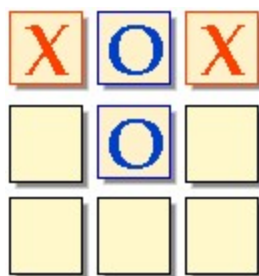
- Giumale – Introducere in Analiza Algoritmilor cap 7.6
- <http://www.dwheeler.com/chess-openings/#Sicilian%20Defense>
- [http://mouserunner.com/MozillaTicTacToe/MozillaTic Tac Toe.htm](http://mouserunner.com/MozillaTicTacToe/MozillaTicTacToe.htm)

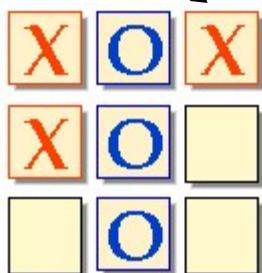
Problema

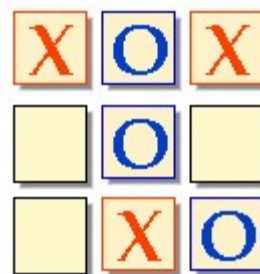
Cum gândim noi?

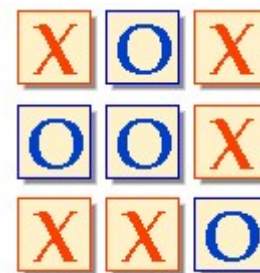
Analizăm posibilitățile și evaluăm
fiecare mutare în funcție de consecințe.

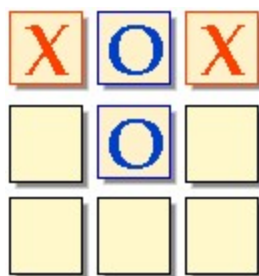
Am pierdut! :(

Egal! :(

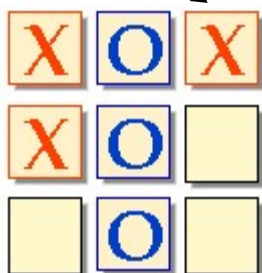

Cum gândim noi?

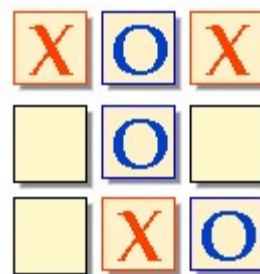

Chiar așa gândim?

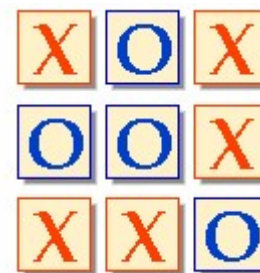
Analizăm posibilitățile și evaluăm
fiecare mutare în funcție de consecințe.

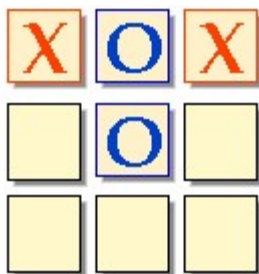
Am pierdut! :(

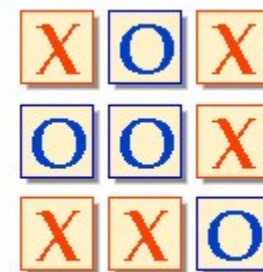
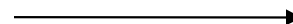
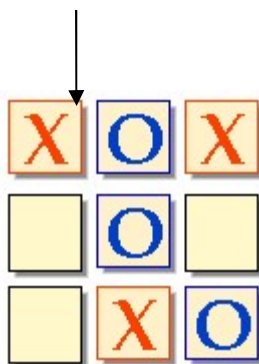
Egal! :(

Cum gândim noi?

Ne dăm seama "instinctiv" că avem o singură opțiune pentru a nu pierde partida și mutăm în consecință!

Egal! :(

Cum gândim noi?

<http://www.dwheeler.com/chess-openings/#Sicilian%20Defense>

Apărarea siciliană!

Varianta Najdorf

Varianta Dragon

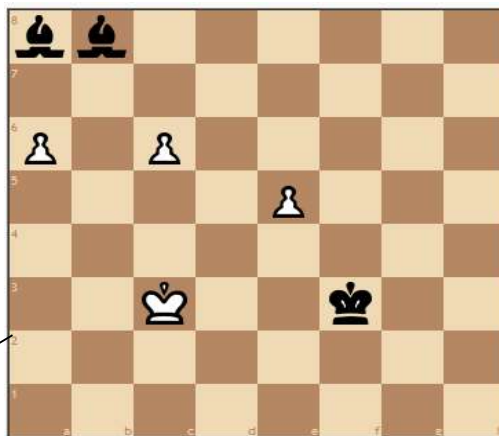

Când avem foarte multe posibilități la dispoziție încercăm să folosim **poziții** (pattern-uri) cunoscute.

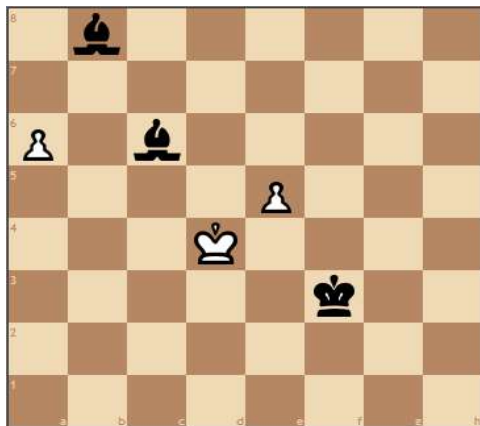

PA

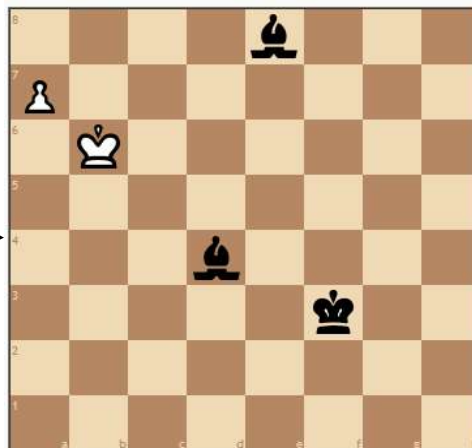
- 11 posibilități de mutare;
- le putem încerca pe toate să vedem ce se întâmplă.

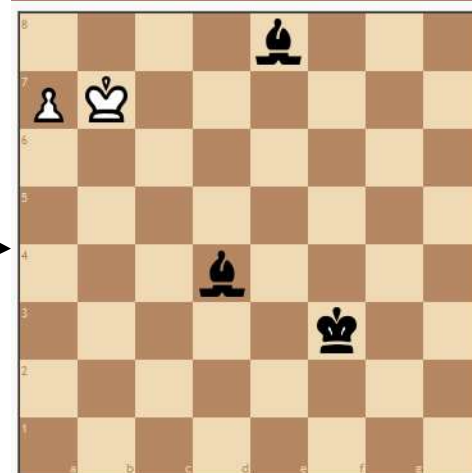
Circa 15.000 de mutări de analizat – ușor pentru calculator. Noi eliminăm mutările ce ni se par fără sens (mai mult de jumătate).

Numărul mutărilor
posibile se reduce la 6.

Doar 4 mutări posibile.

Remiză asigurată!

Cum gândim noi?

Cam 35
de
mutări
posibile

Varianta
câștigătoare
presupune
sacrificarea
unei piese
valoroase:

Cum gândim noi?

- **Evaluăm amenințările:**

- Căutăm mutări care să **minimizeze pierderile**;
- Căutăm mutări care să **maximizeze câștigul**.

- **Alegem mutările ce ni se „par” cele mai bune pe moment:**

- Explorăm în adâncime **graful mutărilor**;
- **Numărul de niveluri** = **minim** dintre:
 - Terminarea jocului;
 - Obținerea unui avantaj consistent fără pericol aparent de a-l pierde;
 - Nivelul maxim al **capacității noastre de calcul**.

Abordări posibile pentru calculator

- Șabloane pentru poziții standard.
- Căutare în spațiul de poziții.
- Utilizare euristici pentru evaluarea poziției curente.
- Ne vom concentra asupra căutărilor.

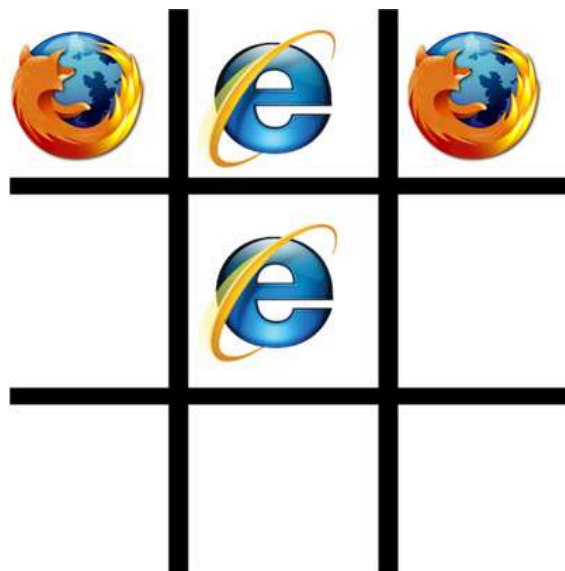
Metoda minimax

- 2 jucători: **Max** si **Min** care mută pe rând (**Max** muta primul).
 - **Max** urmărește să-și **maximizeze câștigul**.
 - **Min** urmărește să-și **minimizeze pierderea**.
- Se construiește un arbore **ȘI-SAU (AND-OR)**:
 - Nivelele **impare** → mutările jucătorului **Max**.
 - Nivelele **pare** → mutările jucătorului **Min**.
 - **Frunzele** desemneaza **castigul/pierderea** lui **Max**.
 - **Arcele** reprezinta **mutarile propriu-zise**.

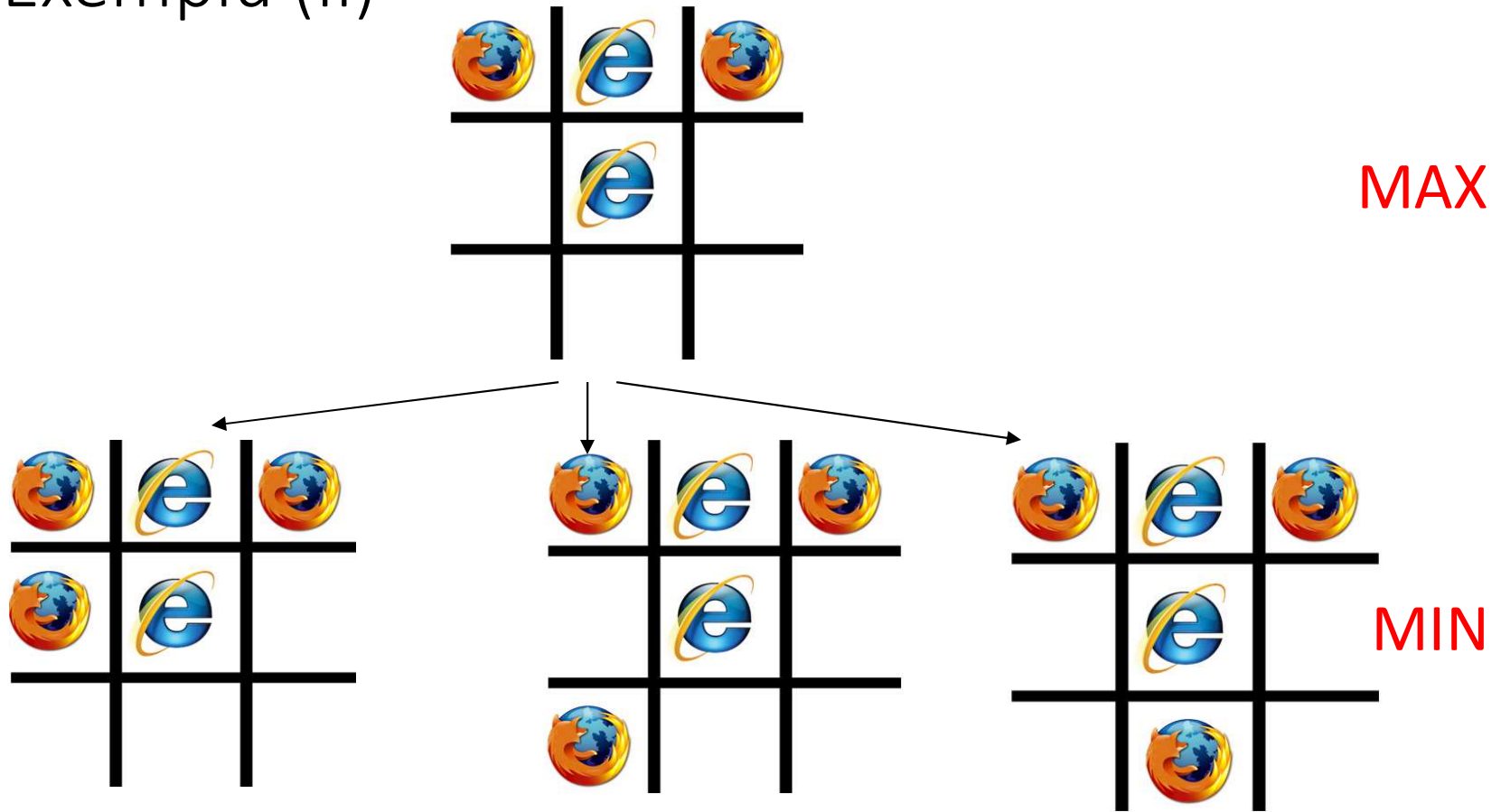

Exemplu (I)

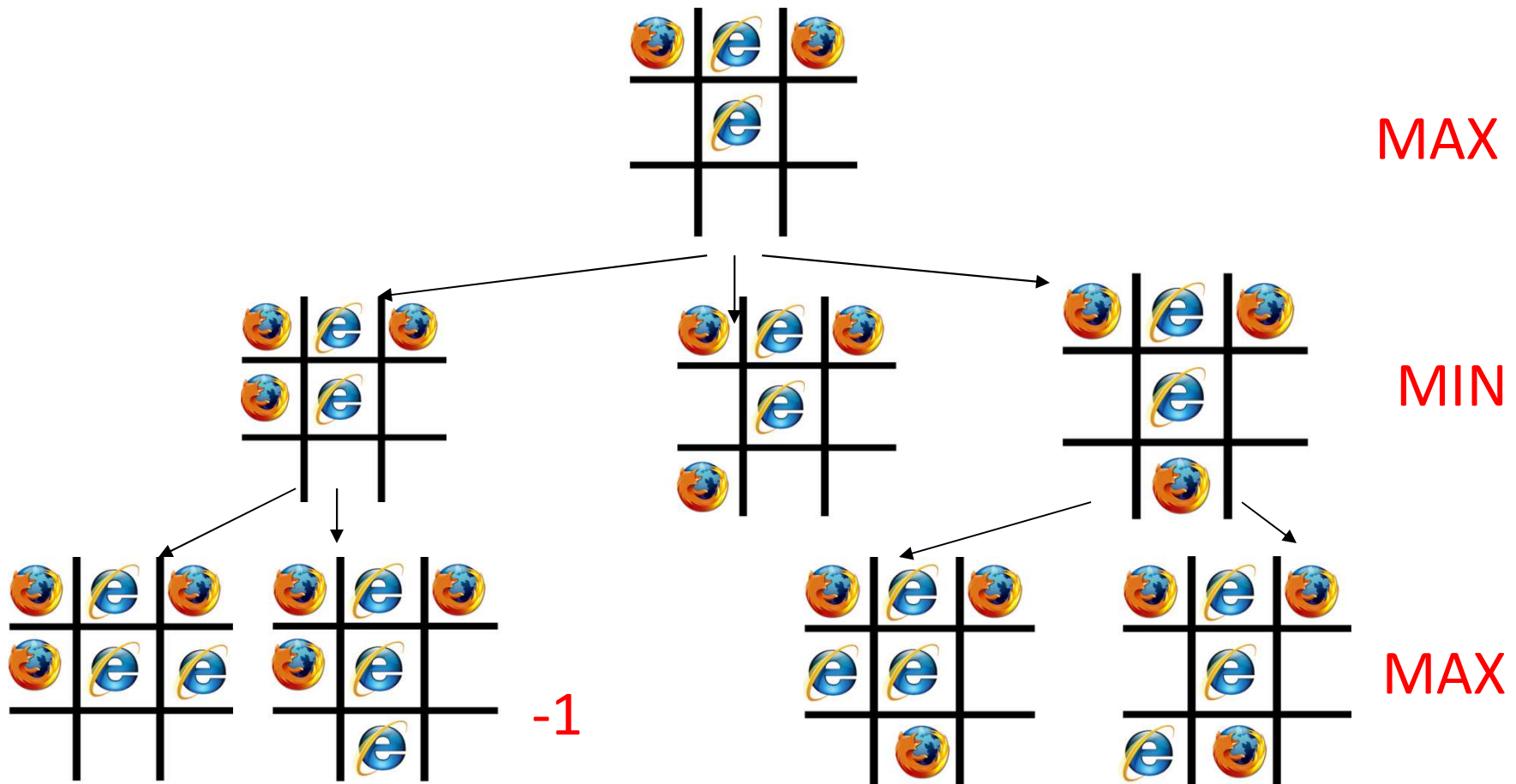
MAX (Firefox) trebuie să mute:

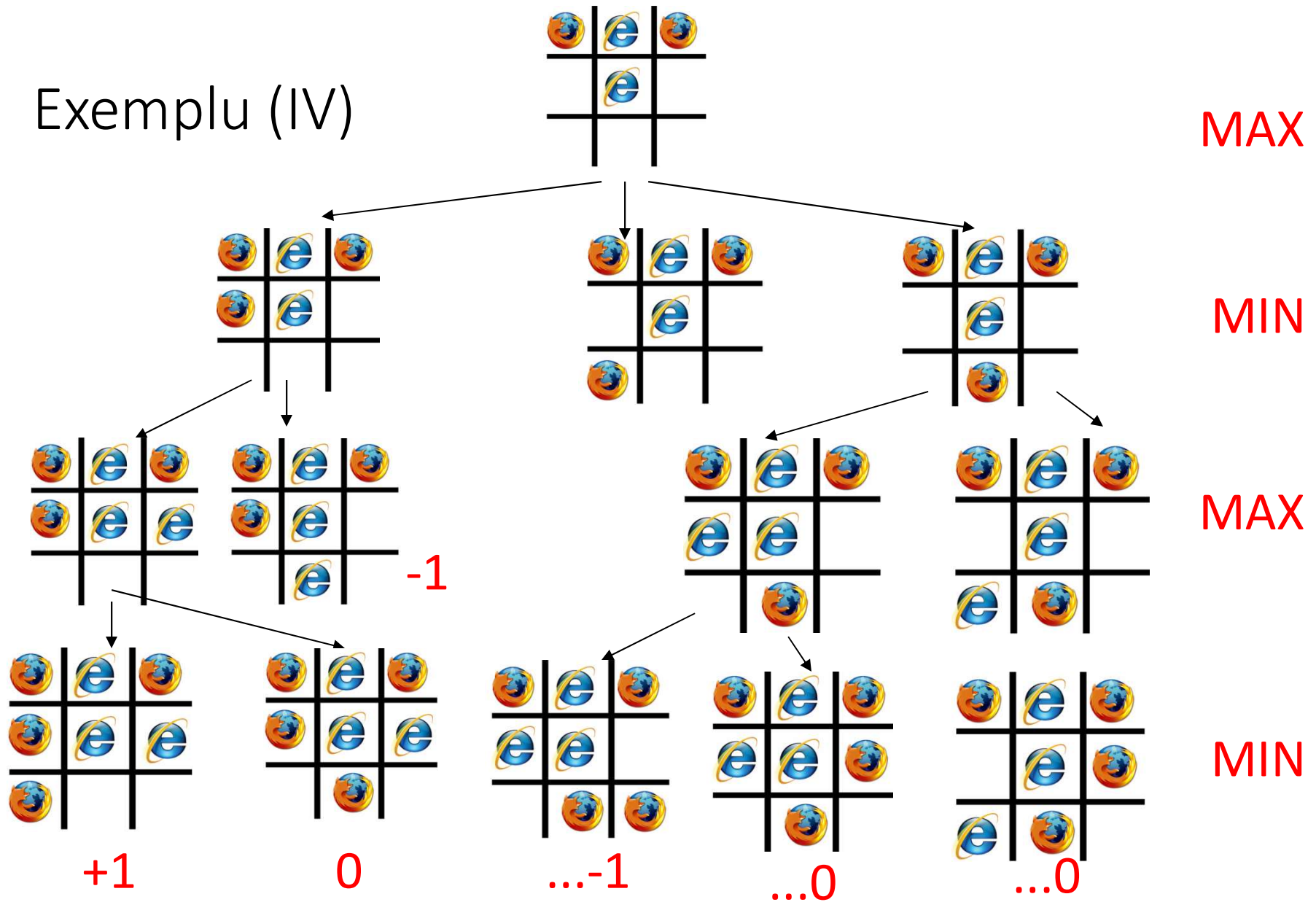
Exemplu (II)

Exemplu (III)

Exemplu (IV)

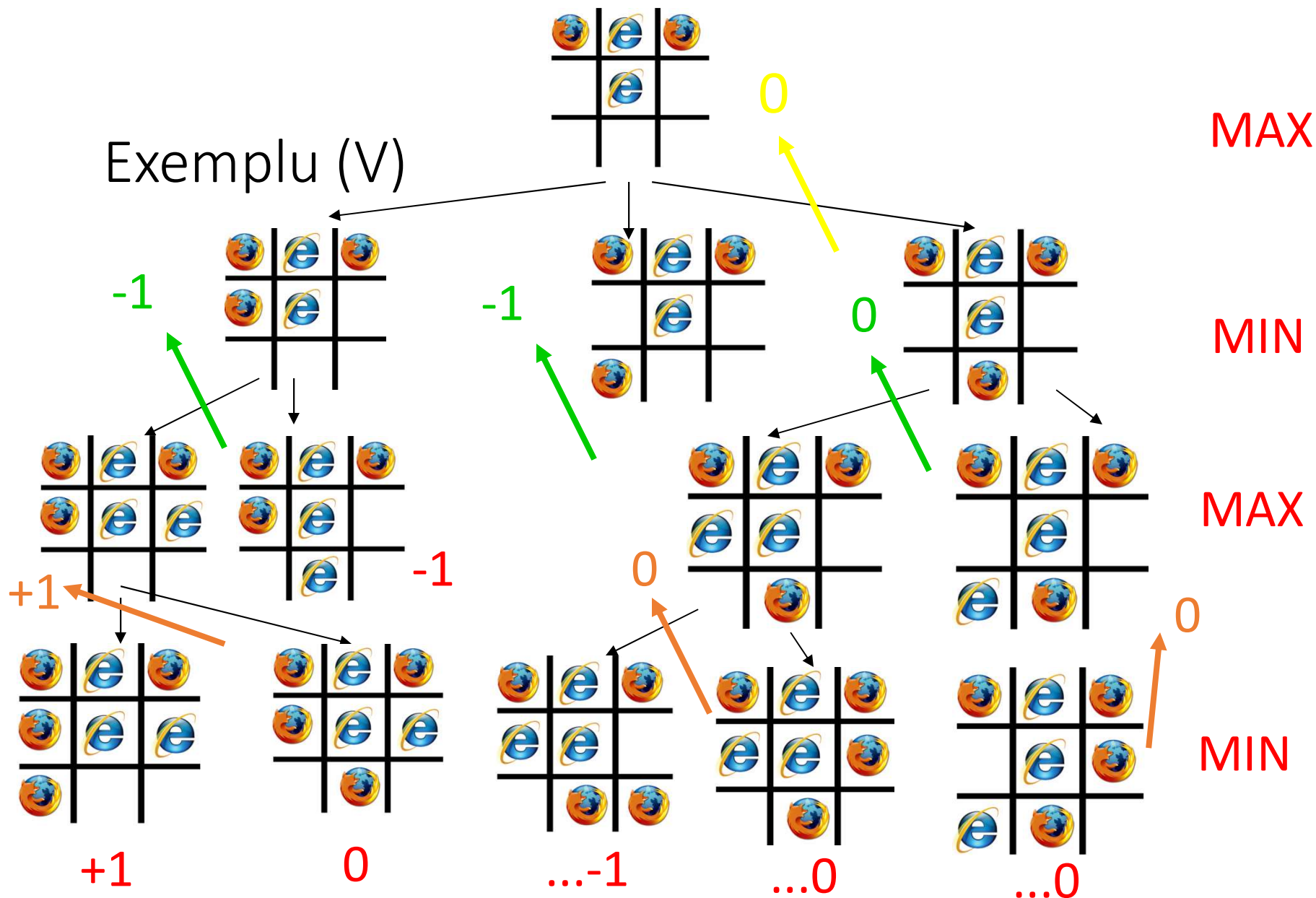

Functionare Minimax

- 1) Se generează întregul arbore;
- 2) Se evaluează frunzele și li se asociază valori;
- 3) Se propagă rezultatele dinspre frunze spre rădăcină astfel:
 - Nivelul MIN alege cea mai mică valoare dintre cele ale copiilor.
 - Nivelul MAX alege cea mai mare valoare dintre cele ale copiilor.

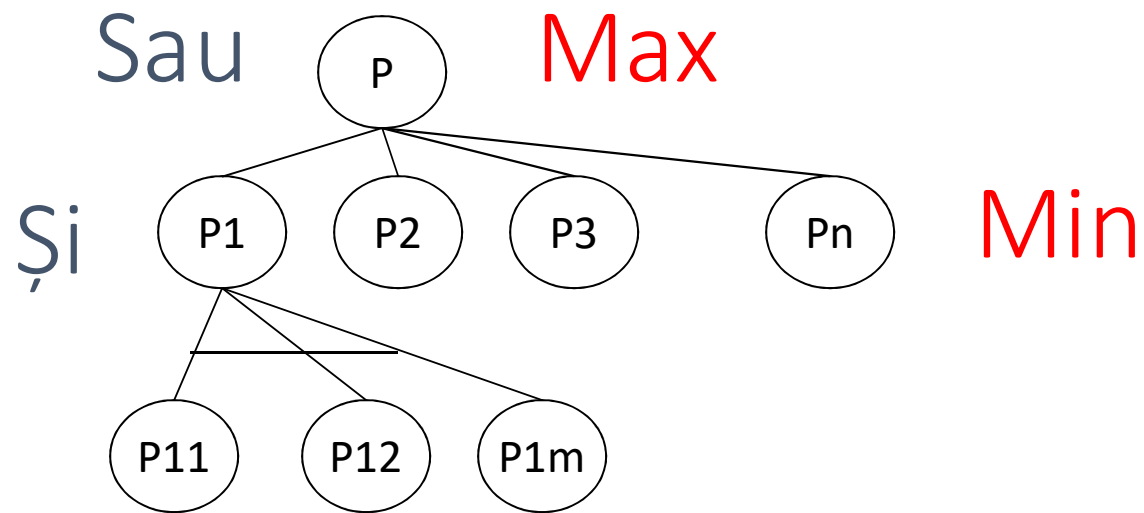
Exemplu (V)

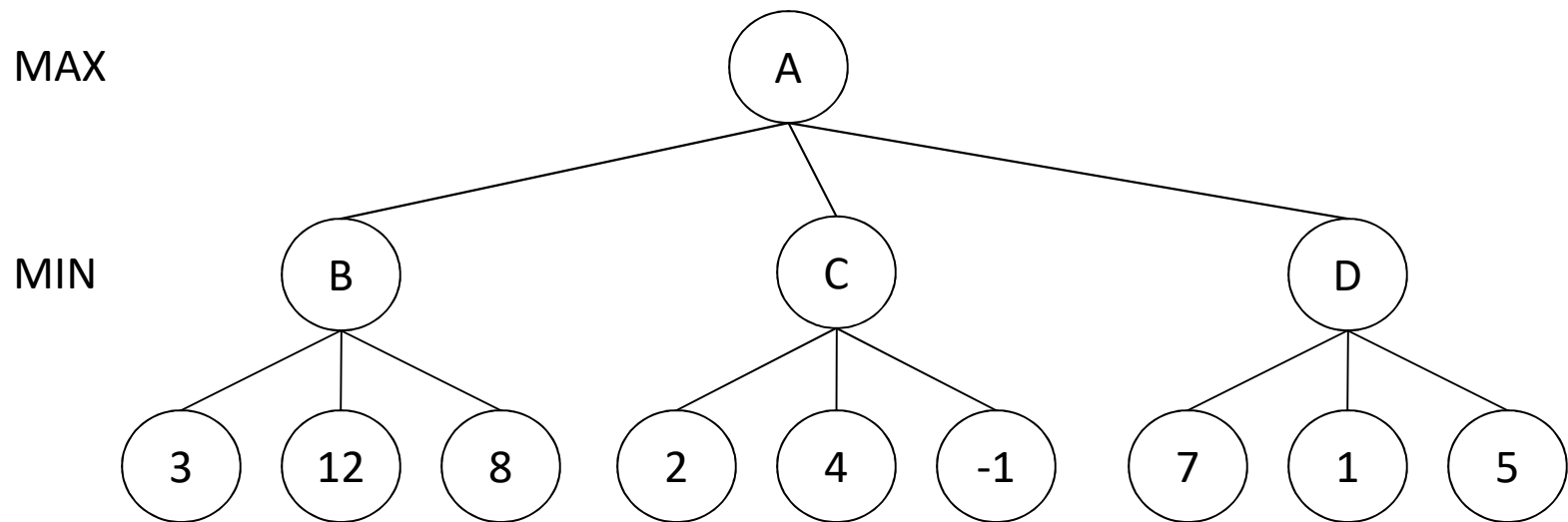
Deci poziția conduce la remiză!

Aplicarea Minimax poate fi văzută ca
Arbori Și-Sau (AND-OR)

Alt exemplu (I)

Probleme

- Dimensiunea (ramificarea) arborelui pentru “X și 0” este $< 9!$
- Pentru Șah fiecare nod are în medie 35 copii!
- Pentru Go ramificarea este de cca. 150 – 250!
- Complexitatea arborelui:
 - pentru Șah – 10^{123} noduri;
 - pentru Go – 10^{360} noduri.
- Limitări: → Nu putem să construim întregul arbore
→ Nu putem ajunge de fiecare dată la stările finale pentru a le putea evalua.

Optimizări minimax

- **Limitarea adâncimii căutării**

- Trebuie să construim o **funcție euristică** care **să estimeze** șansele de câștig pentru o poziție dată.
 - Ex. pentru șah:
 - Regina:10p; Turn: 5p; Cal, nebun: 3p; Pion: 1p;
 - Ex: Funcție de evaluare a poziției = suma pieselor proprii – suma pieselor adversarului.
- **Oprirea căutării:**
 - Limitare **statică**: după un număr maxim de nivele/interval de timp.
 - Limitare **dinamică**: când profitul obținut din continuarea căutării devine foarte mic (scade sub o valoare fixată).
- Se **estimează valoarea funcției de evaluare** la nivelul respectiv.
- Apoi **propagăm valorile** conform principiului enunțat anterior.

Exemplu și contraexemplu

Eval: $36-37=-1$

Funcția nu ține cont de poziție – albul are o poziție net superioară dar funcția de evaluare o ignoră

Eval: $36-34=2$

Dacă căutarea se oprește la acest nivel atunci aparent albul iese în câștig material ignorându-se faptul că la mutarea următoare se pierde dama

Eval: $26-34=-8$

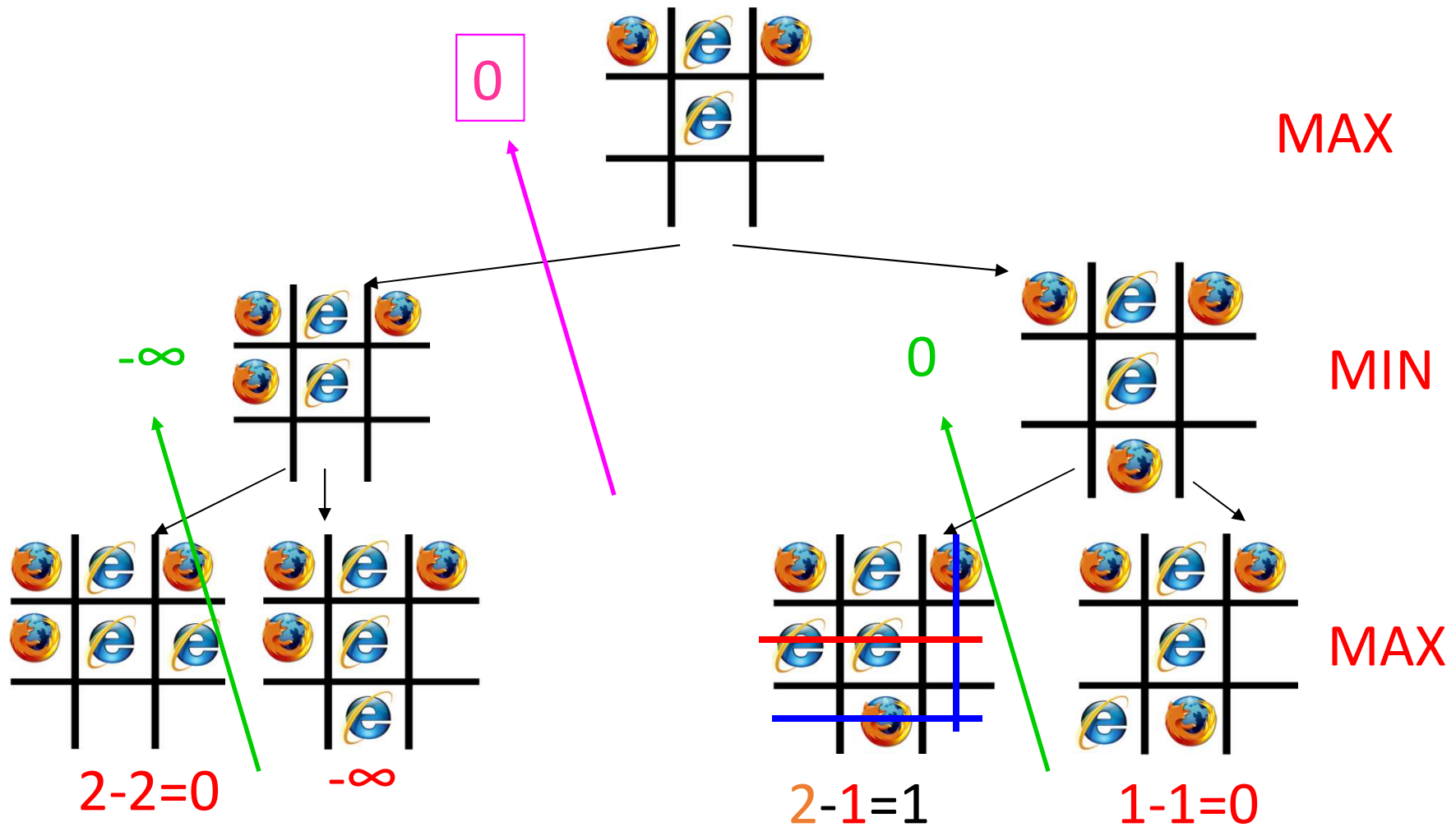
Dacă căutarea se oprește la acest nivel aparent albul iese în dezavantaj deoarece a pierdut dama

Exemplu funcție euristică X și 0

- F = numărul de linii/coloane/diagonale posibil câștigătoare **pentru MAX** – numărul de linii/coloane/diagonale posibil câștigătoare **pentru MIN**.
- Dacă **MAX** poate să mute și să câștige atunci $F = +\infty$; dacă **MIN** poate să mute și să câștige $F = -\infty$.

Exemplu funcție euristică X și O

Minimax – funcții de evaluare

- Funcția euristică trebuie să **cuantifice "poziția"**
 - Chiar în dauna avantajului material.
- Trebuie să ia în calcul **potențialele amenințări!**

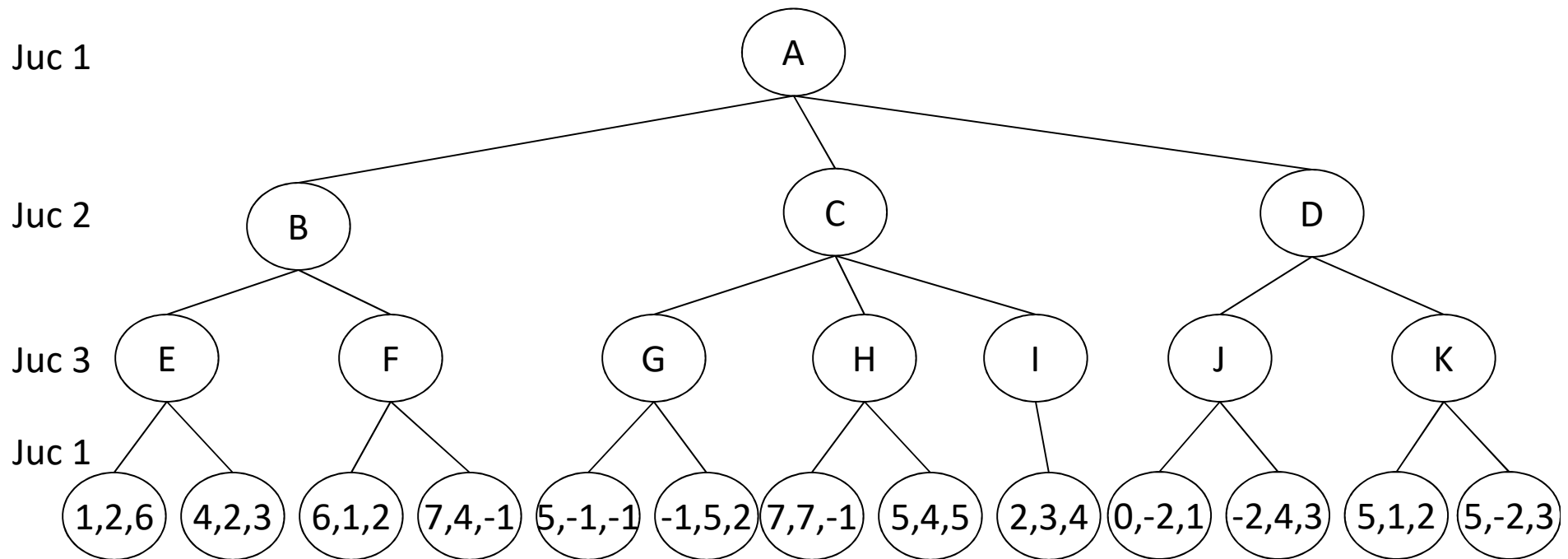
Algoritm MINIMAX

- MINIMAX_limitat (n, nivel_limita)
 - Pentru fiecare $n' \in \text{succs}(n)$ // pentru toate mutările
 - Fie $m = \text{mutarea corespunzătoare arcului } (n, n')$
 - $\text{VAL}(m) = W(n', \text{nivel_limita}, 1)$ // determin valoarea mutării
 - Întoarce m a.î. $\text{VAL}(m) = \max \{ \text{VAL}(x) \mid x \in \text{mutări}(n) \}$
- $W(n, \text{limita}, \text{nivel})$
 - Dacă n este frunză întoarce $\text{cost}(n)$
 - Dacă $\text{nivel} \geq \text{limita}$ întoarce $\text{euristică}(n)$
 - Dacă jucătorul MAX este la mutare întoarce
 - $\max \{ W(n', \text{limita}, \text{nivel} + 1) \mid n' \in \text{succs}(n) \}$
 - Dacă jucătorul MIN este la mutare întoarce
 - $\min \{ W(n', \text{limita}, \text{nivel} + 1) \mid n' \in \text{succs}(n) \}$

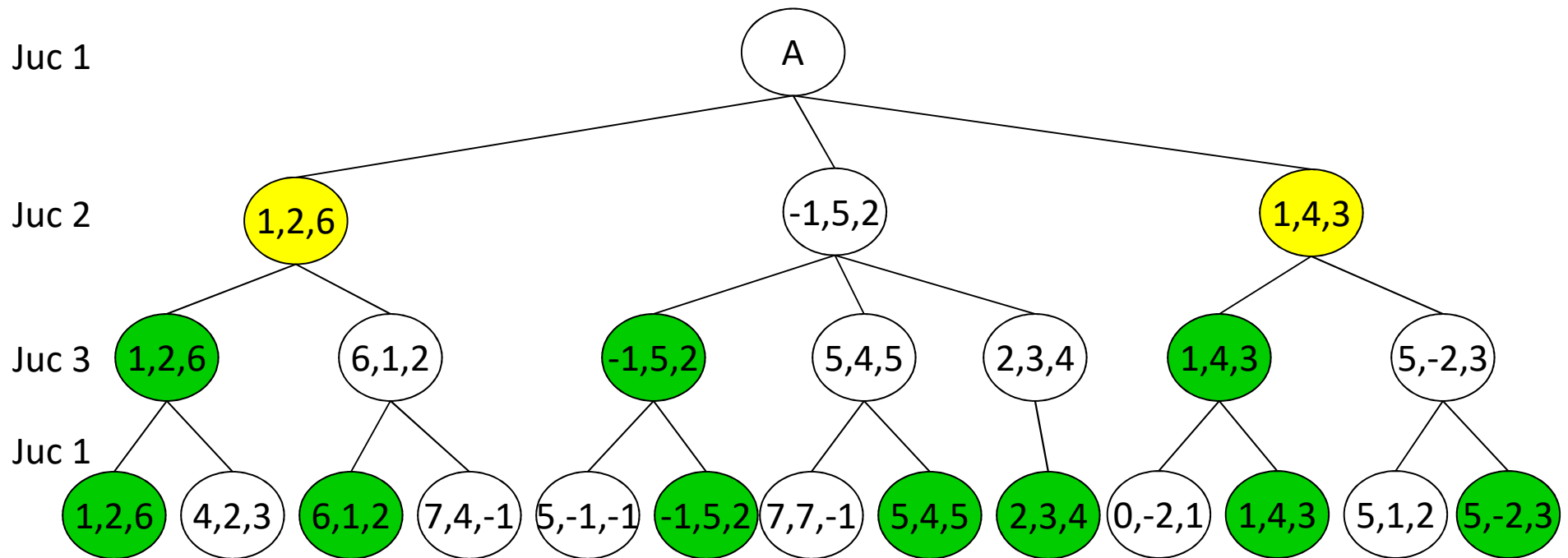
Caz special - Minimax 3 jucatori

Jucătorii vor alege pe rând valoarea care le maximizează câștigul propriu

Caz special - Minimax 3 jucatori (2)

Jucătorii vor alege pe rând valoarea care le maximizează câștigul propriu

Caz special (2) – Minimax Probabilistic

- La unele jocuri, mutările sunt guvernate de şansă.
- Ex: Jocul de Table – mulțimea mutărilor este limitată de:
 - starea curentă a jocului;
 - combinația zarurilor in starea curentă.
- Arborele MINIMAX este completat cu noduri suplimentare (noduri șansă) plasate între nodurile MIN/MAX (MIN – şansă – MAX si MAX – şansă – MIN).
- Valorile se calculează ca sumă ponderată între probabilitatea nodului si evaluarea acestuia (prin cost sau euristică).

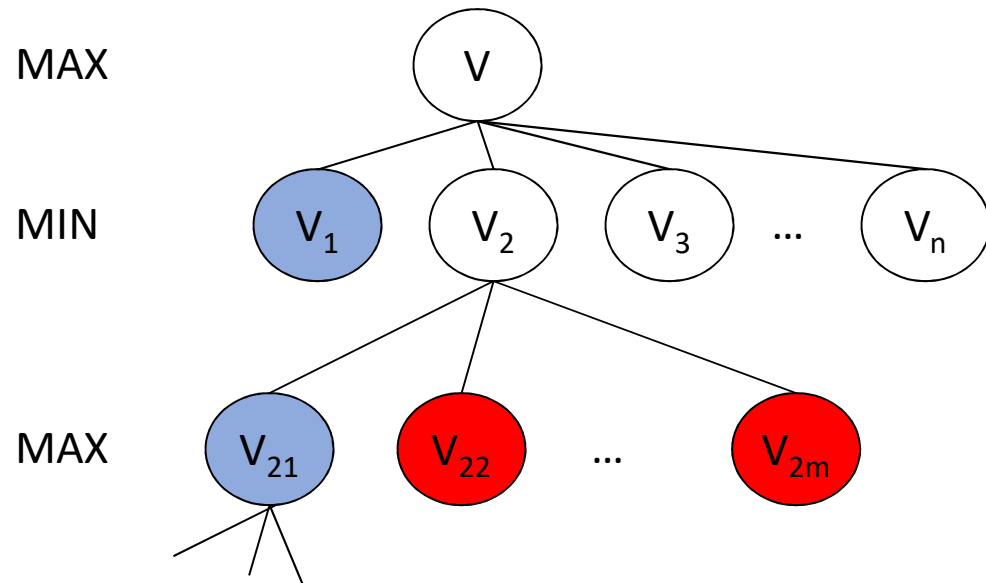

Tăiere α - β

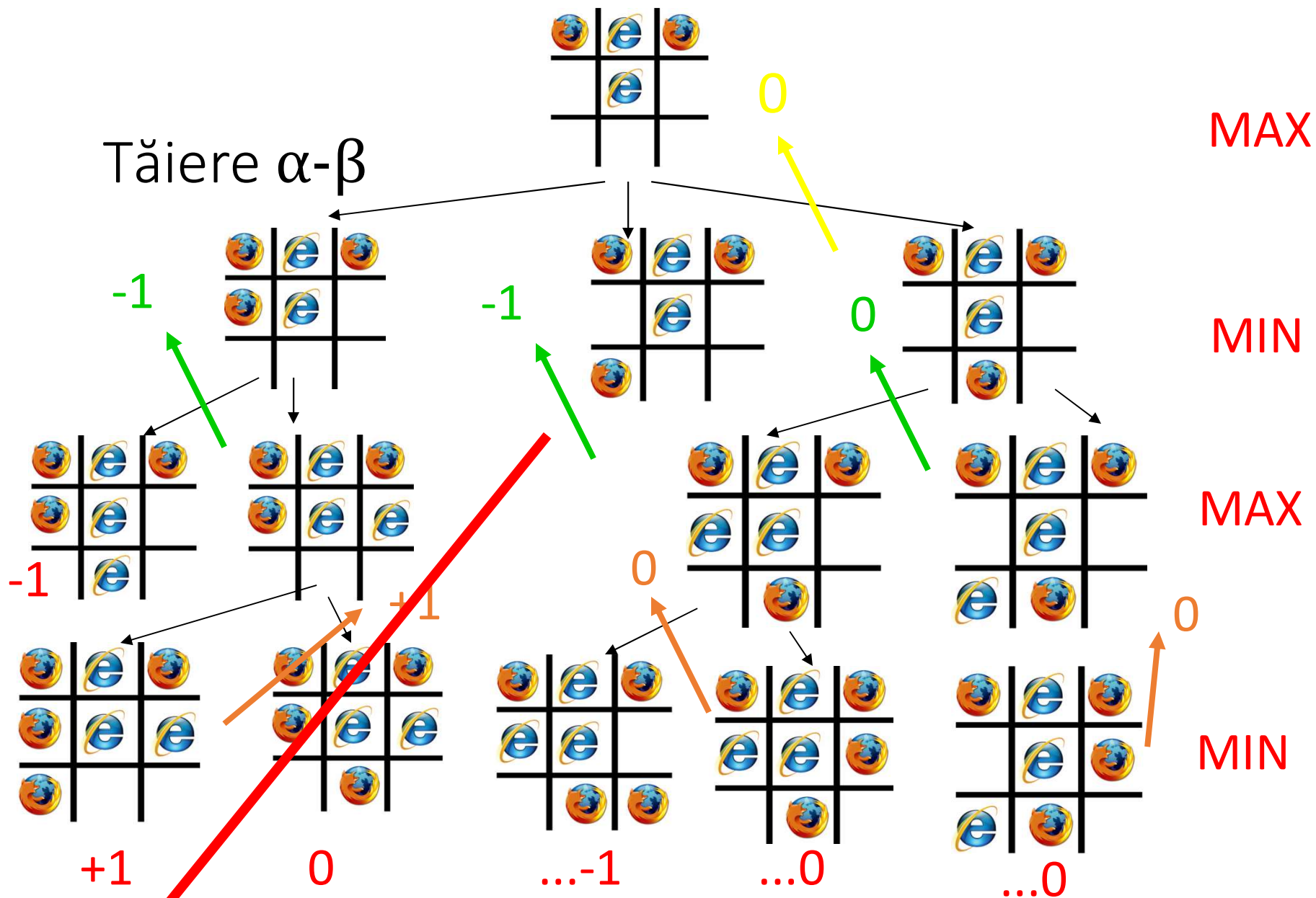
- Încercăm să limităm spațiul de căutare prin eliminarea variantelor ce nu au cum să fie alese.

- Idee:

- Dacă $V_{21} < V_1$
toată ramura
 V_2 poate fi
ignorată.

Tăiere α - β

Min va alege întotdeauna -1 Indiferent de ce alte opțiuni mai sunt!

Tăiere α - β

- α = max dintre valorile găsite pentru un nod MAX
- β = min dintre valorile găsite pentru un nod MIN
- Tăiem o ramură dacă:
 - am găsit un nod pe nivelul MAX cu valoare $\beta \leq$ oricare din valorile α calculate anterior;
 - am găsit un nod pe nivelul MIN cu valoare $\alpha \geq$ oricare din valorile β calculate anterior.
- Teorema α - β . Fie J un nod din arborele MINIMAX explorat. Dacă $\alpha(J) \geq \beta(J)$, atunci explorarea nodului J nu este necesară.

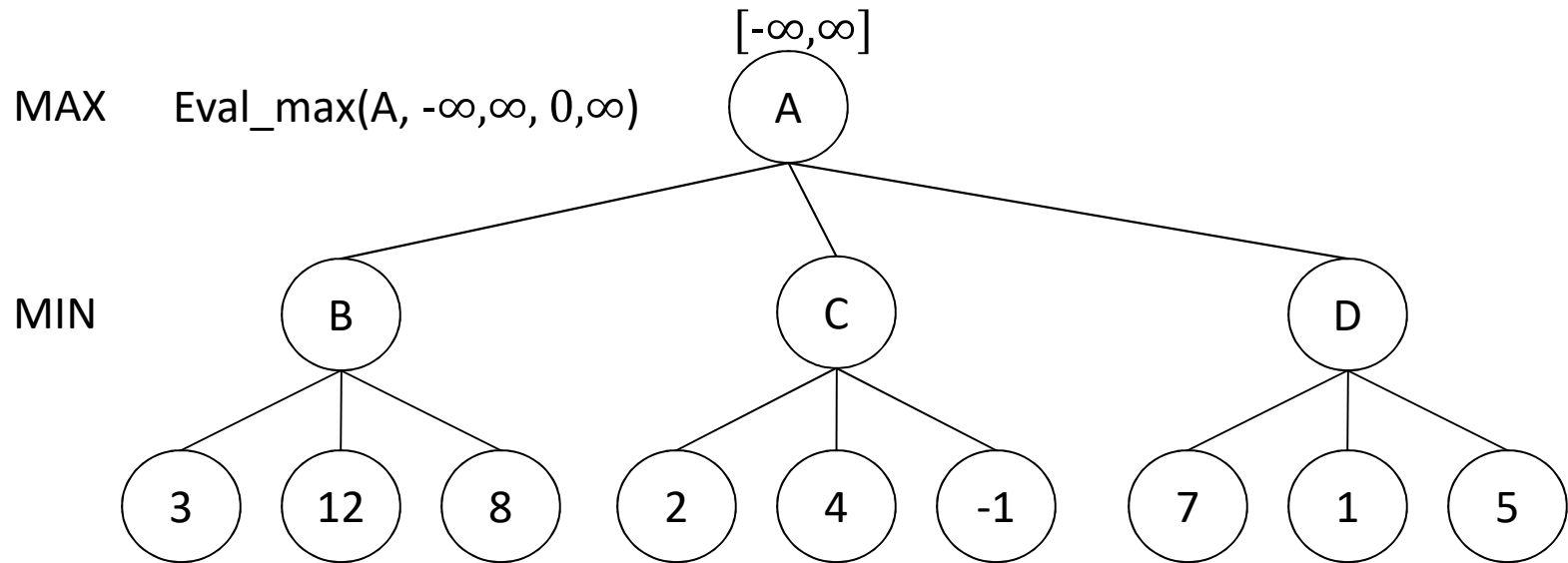

Algoritm α - β

- α - β (n, limită)
 - $w = \text{eval_max}(n, -\infty, \infty, 0, \text{limită})$
 - *întoarce* $m \in \text{mutări}(n)$ a.i. $\text{VAL}(m) = w$
- $\text{eval_max}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$
 - *Dacă* ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză
 - *întoarce* $\text{cost}(n)$
 - *Dacă* ($\text{nivel} \geq \text{limita}$) *întoarce* $\text{euristică}(n)$ // sunt limitat
 - $a = -\infty$ // valoarea curentă a nodului de tip max
 - *pentru fiecare* ($n' \in \text{succs}(n)$) {
 - $a = \max(a, \text{eval_min}(n', \max(\alpha, a), \beta, \text{nivel}+1, \text{limită}))$; // propag
 - *if* ($a \geq \beta$) *break*; }
 - *întoarce* a
- similar eval_min

Alt exemplu (II)

$\text{eval_max}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce $\text{euristică}(n)$ // sunt limitat

$a = -\infty$ // valoarea curentă a nodului de tip max

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

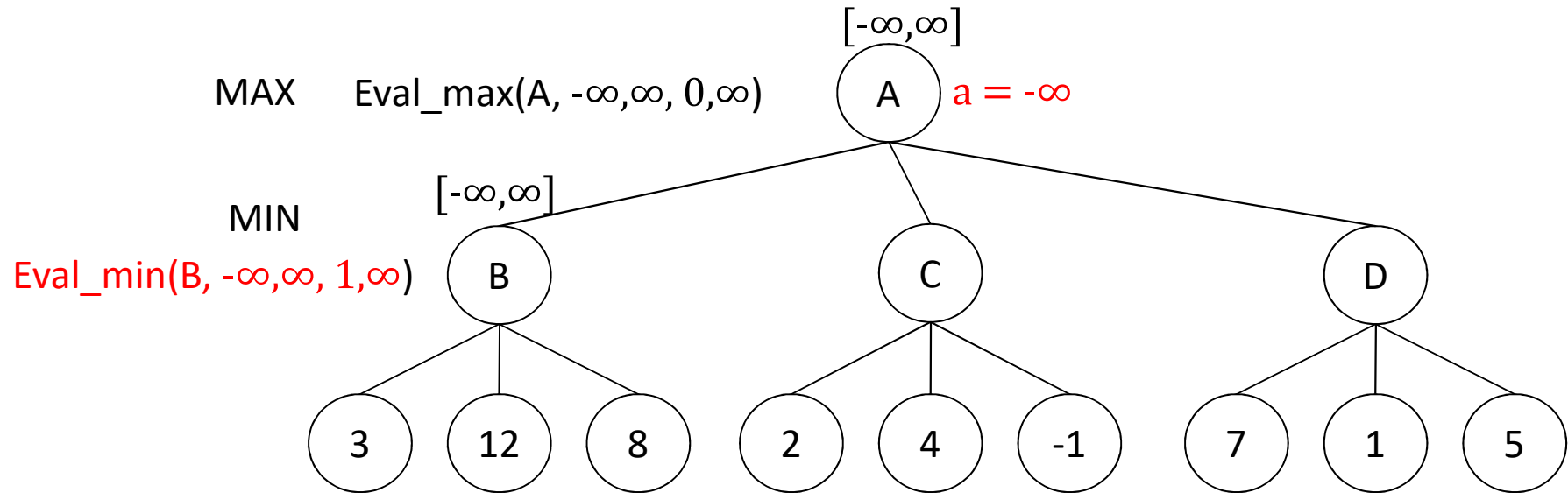
$a = \max(a, \text{eval_min}(n', \max(\alpha, a), \beta, \text{nivel}+1, \text{limită}))$; // propag

 if ($a \geq \beta$) break; }

întoarce a

Alt exemplu (III)

$\text{eval_max}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce $\text{euristică}(n)$ // sunt limitat

$a = -\infty$ // valoarea curentă a nodului de tip max

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

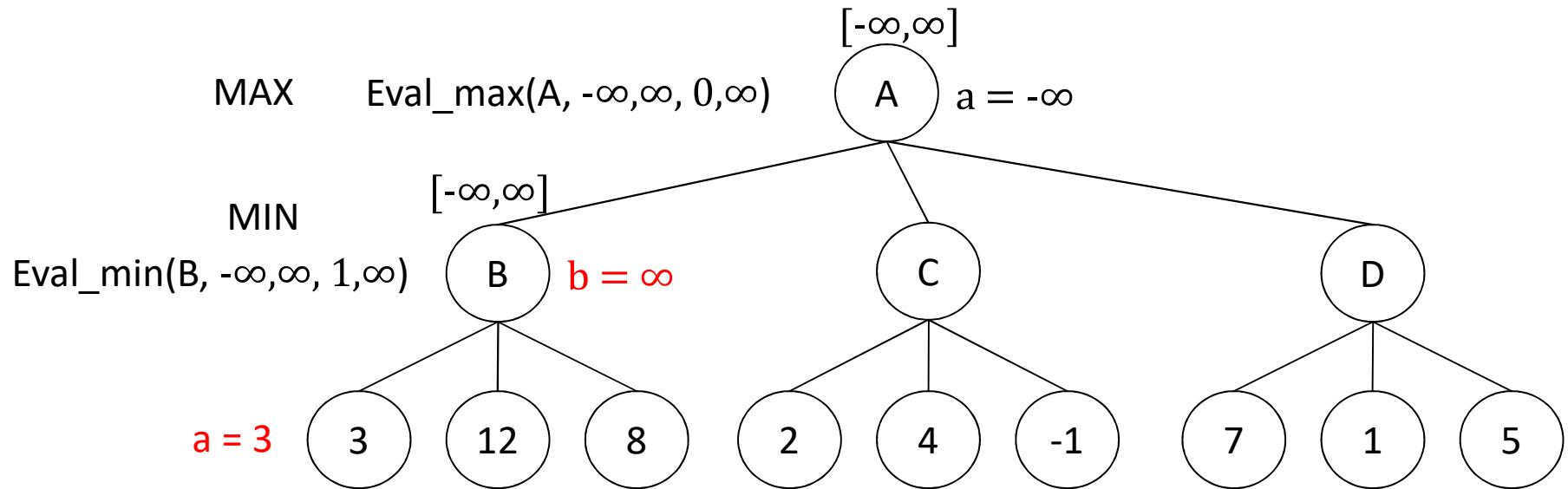
$a = \max(a, \text{eval_min}(n', \max(\alpha, a), \beta, \text{nivel}+1, \text{limită}))$; // propag

 if ($a \geq \beta$) break; }

întoarce a

Alt exemplu (IV)

`eval_min(n, α , β , nivel, limită)`

Dacă (`tip(n) == terminal`) // am ajuns la frunză

întoarce `cost(n)`

Dacă (`nivel \geq limită`) *întoarce* `euristică(n)` // sunt limitat

`b = ∞` // valoarea curentă a nodului de tip min

pentru *fiecare* (`n' \in succs(n)`) {

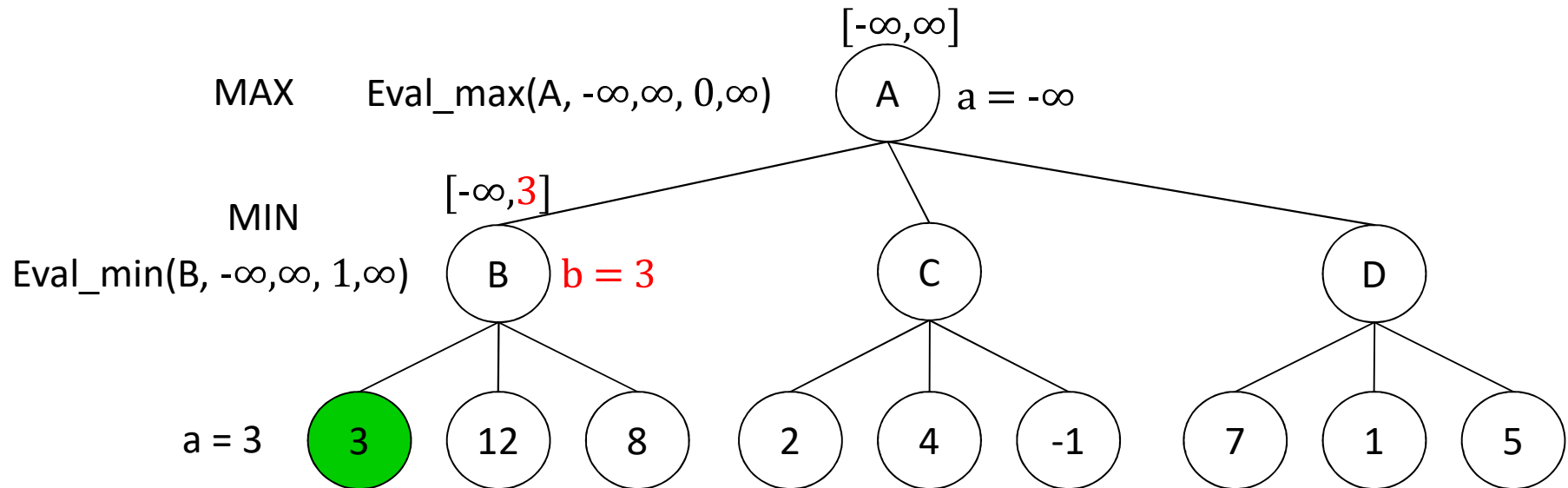
`b = min(b, eval_max(n', α , min(β , b), nivel+1, limită))`; // propag

if (`b \leq α`) *break*; }

întoarce b

Alt exemplu (V)

$\text{eval_min}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce $\text{euristică}(n)$ // sunt limitat

$b = \infty$ // valoarea curentă a nodului de tip min

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

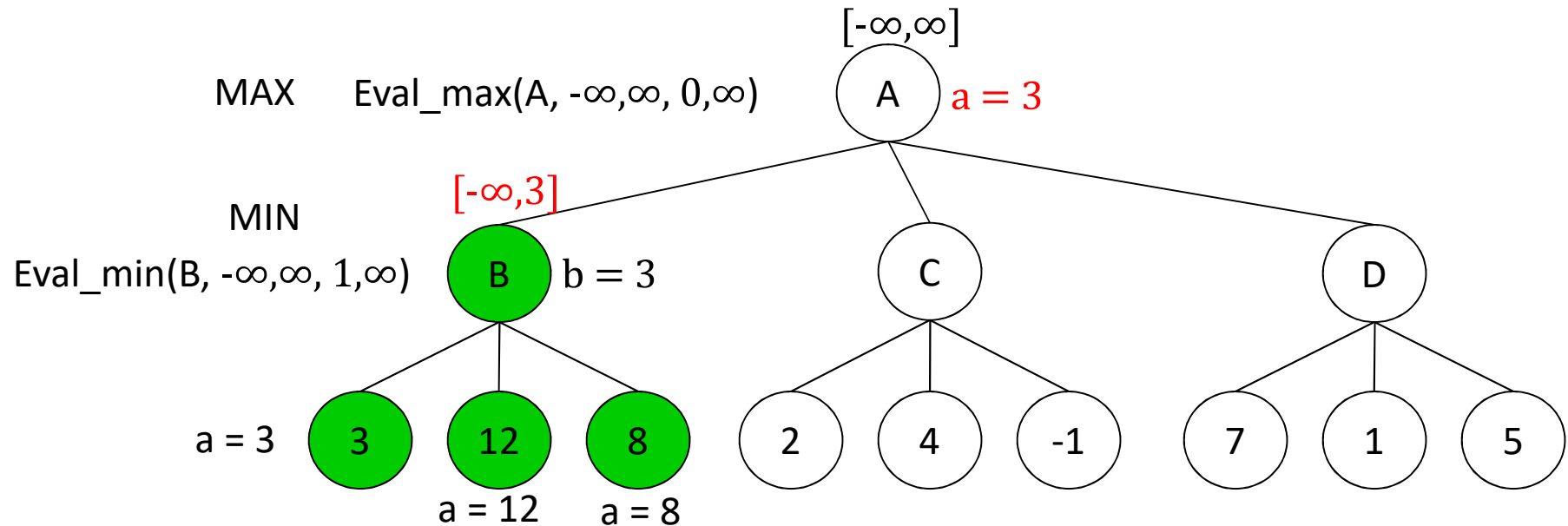
$b = \min(b, \text{eval_max}(n', \alpha, \min(\beta, b), \text{nivel}+1, \text{limită}))$; // propag

 if ($b \leq \alpha$) break; }

întoarce b

Alt exemplu (VI)

$\text{eval_max}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce euristică(n) // sunt limitat

$a = -\infty$ // valoarea curentă a nodului de tip max

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

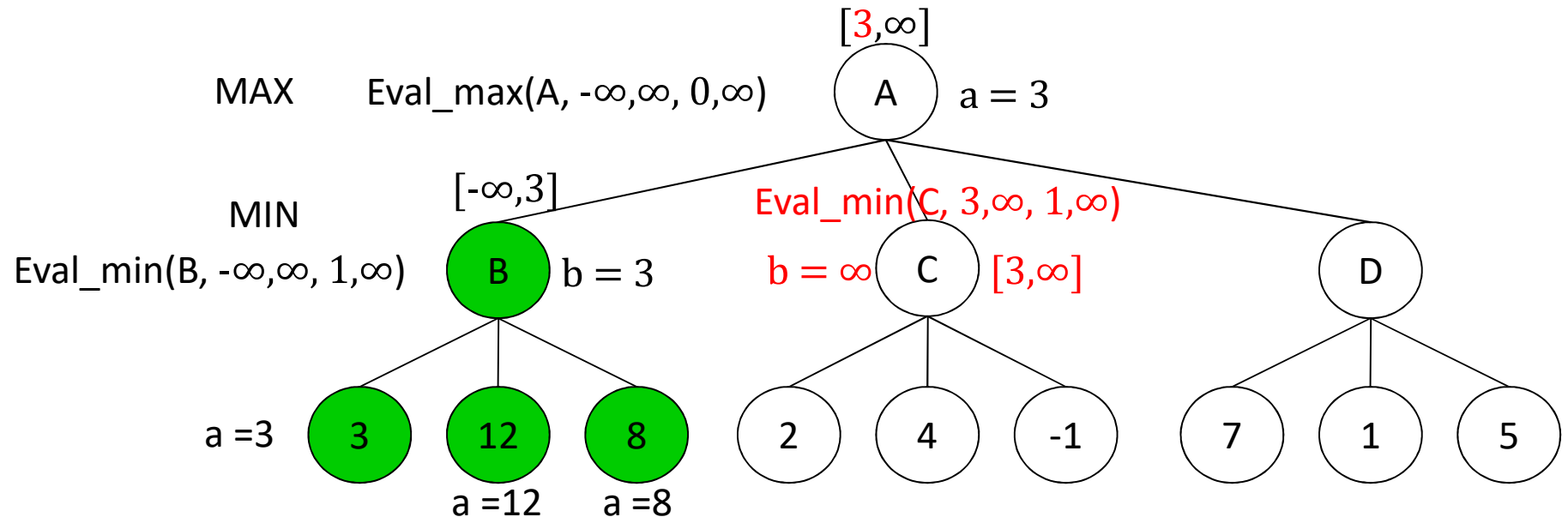
$a = \max(a, \text{eval_min}(n', \max(\alpha, a), \beta, \text{nivel}+1, \text{limită}));$ // propag

 if ($a \geq \beta$) break; }

întoarce a

Alt exemplu (VII)

$\text{eval_min}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce $\text{euristică}(n)$ // sunt limitat

$b = \infty$ // valoarea curentă a nodului de tip min

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

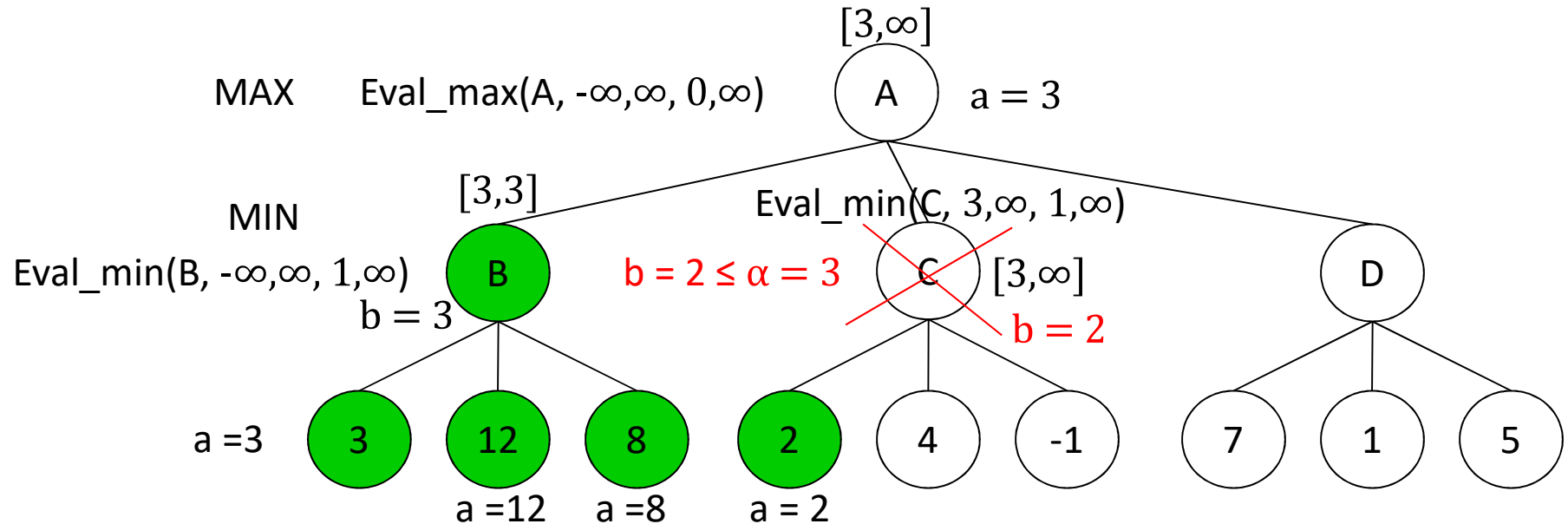
$b = \min(b, \text{eval_max}(n', \alpha, \min(\beta, b), \text{nivel}+1, \text{limită}))$; // propag

 if ($b \leq \alpha$) break; }

întoarce b

Alt exemplu (VIII)

$\text{eval_min}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce euristică(n) // sunt limitat

$b = \infty$ // valoarea curentă a nodului de tip min

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

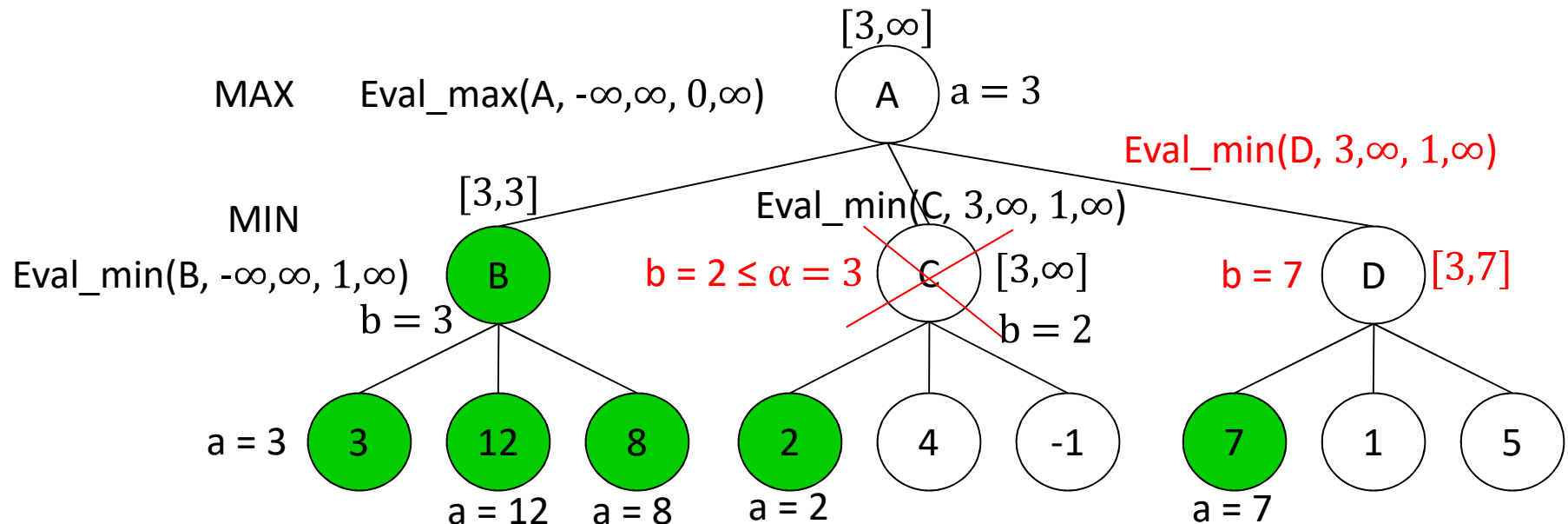
$b = \min(b, \text{eval_max}(n', \alpha, \min(\beta, b), \text{nivel}+1, \text{limită}))$; // propag

 if ($b \leq \alpha$) break; }

întoarce b

Alt exemplu (IX)

$\text{eval_min}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce euristică(n) // sunt limitat

$b = \infty$ // valoarea curentă a nodului de tip min

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

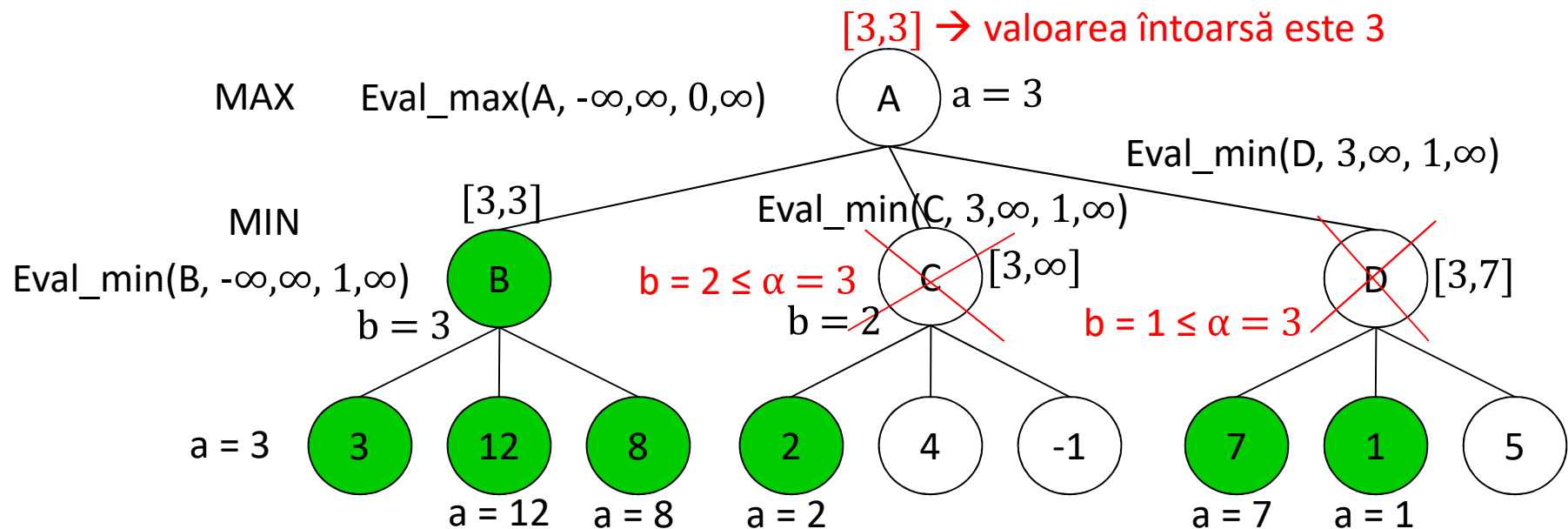
$b = \min(b, \text{eval_max}(n', \alpha, \min(\beta, b), \text{nivel}+1, \text{limită}))$; // propag

 if ($b \leq \alpha$) break; }

întoarce b

Alt exemplu (X)

$\text{eval_max}(n, \alpha, \beta, \text{nivel}, \text{limită})$

Dacă ($\text{tip}(n) == \text{terminal}$) // am ajuns la frunză

 întoarce $\text{cost}(n)$

Dacă ($\text{nivel} \geq \text{limită}$) întoarce euristică(n) // sunt limitat

$a = -\infty$ // valoarea curentă a nodului de tip max

pentru fiecare ($n' \in \text{succs}(n)$) {

$a = \max(a, \text{eval_min}(n', \max(\alpha, a), \beta, \text{nivel}+1, \text{limită}));$ // propag

 if ($a \geq \beta$) break; }

întoarce a

Observații α - β

- **Reduce complexitatea minimax** în cazul ideal de la
 - Număr_ramificări^{număr_nivele} la Număr_ramificări^{număr_nivele/2}
- Contează foarte mult **ordinea** în care analizăm mutările!
 - **Sortarea mutărilor** după un criteriu dat **nu este costisitoare** comparativ cu costul exponențial al algoritmului.
- Se folosesc euristici pentru a alege mutările examinate mai întâi:
 - ex: la șah se aleg întâi mutările în care se iau piese;
 - sau se aleg mai întâi mutările cu scor bun în parcurgeri precedente;
 - sau se aleg mutările care au mai generat tăieri.

Observații MINIMAX și α - β

- Algoritmi de **căutare în adâncime**.
- Pot cauza probleme când avem un timp limită.
- → soluție posibilă **IDDFS** (căutare în adâncime mărinđ iterativ adâncimea maximă până la care căutăm).

Concluzii

- Algoritmi cu **complexitate foarte mare**.
- **Soluții euristice** pentru **limitarea complexității**.
- Recomandabil **să se combine cu alte strategii** – baze de date cu poziții, pattern-matching.

- **function** alphabeta(node, depth, α , β)
 - (** β represents previous player best choice - doesn't want it if α would worsen it **)
 - **if** depth = 0 "or" node is a terminal node
 - **return** the heuristic value of node
 - **foreach** child of node
 - $\alpha := \max(\alpha, -\text{alphabeta}(\text{child}, \text{depth}-1, -\beta, -\alpha))$
 - (** use symmetry, $-\beta$ becomes subsequently pruned α **)
 - **if** $\beta \leq \alpha$
 - **break** (** Beta cut-off **)
 - **return** α
- alphabeta(origin, depth, -infinity, +infinity)

